

Prekentekest: Matt 11,7-14

Da de gikk, begynte Jesus å tale til folket om Johannes: «Hva dro dere ut i ødemarken for å se? Et siv som svaier i vinden? Nei! Hva gikk dere ut for å se? En mann kledd i fine klær? De som går i fine klær, bor i kongenes slott. Hva gikk dere da ut for å se? En profet? Ja, jeg sier dere: mer enn en profet! Det er om ham det står skrevet:

*Se, jeg sender min budbærer foran deg,
han skal rydde veien for deg.*

Sannelig, jeg sier dere: Blant dem som er født av kvinner, har det ikke stått fram noen større enn døperen Johannes. Men den minste i himmelriket er større enn han. Fra døperen Johannes' dager og like til nå trenger himmelriket seg fram, og de som trenger på, river det til seg. For alle profetene og loven har profetert fram til Johannes. Og om dere vil ta imot det: Han er den Elia som skulle komme.

Slik lyder det hellige evangelium.

St. Hans

I dag feirer vi St. Hans i gudstjenesten. Tradisjonelt feires St. Hans med bålbrekking kvelden i forveien. (*Litt om lokal tradisjon med bålbrekking.*) Hvem er så denne St. Hans? Jo det er døperen Johannes. Noen sier jonsok, og det betyr egentlig våkenatt for Jon. Så er det også slik at både Jon og Hans kommer fra det samme bibelske navnet Johannes.

Det er ikke mange helgener som feires i vår lutherske norske kirke. Dessuten feires helgener som oftest til minne om deres dødsdag, og i mange tilfeller ble de drept for sin tros skyld. Slik var det også med døperen Johannes. Skulle vi ha feiret hans dramatiske død, så ville det ha vært den 29. august som regnes som datoen for hans død da hans hode ble servert kong Herodes Antipas på et fat.

Ikke desto mindre. Vi er på, om ikke livets lyse side, så i alle fall på årets lyseste tid. St. Hans er på den tiden sola står høyest på himmelen. Det minner oss om to ting. Døperen Johannes var et halvt år eldre enn sin slektning Jesus. Om seks måneder fra i dag har vi julaften. Da er det Jesus vi feirer. Døperen var altså eldst. Han skulle være veirydder og forberede folket på Jesus.

For det andre: Døperen Johannes sa om Jesus: «Han skal vokse, jeg skal avta.» Joh 3,30. Symbolikken med sommersolverv handler om at som solen nå er på det høyeste på himmelen, slik var det også med døperen Johannes inntil Jesus startet sitt offentlige virke. Da var han den kjente og det store navnet, på høydepunktet i sitt virke. Men som solen gradvis avtar, slik skulle døperen Johannes tre tilbake og Jesus skulle framheves og forbli den store og viktige. Johannes var veirydder. Det var Jesus han ryddet veien for.

Siden vi i dag feirer døperens fødsel og ikke hans død, bærer jeg en hvit stola, som i kirkens språk står for glede og fest. I dag er vi i gleden og festen, og i rammen av Treskofestivalen. På en måte er dette et paradoks, for døperen Johannes var absolutt ingen festende mann. Han var en asket og botspredikant. Hans budskap var at mennesker måtte vende om, for Gud skulle en gang holde

dom. I en tid da den kristne dåpen ennå ikke var blitt innstiftet, praktiserte Johannes en dåp til omvendelse. Den kristne dåpen ble først mulig da Den hellige Ånd kom på pinsedag. Da startet kirkens og misjonens tid, som vi ennå lever i.

Sankthans står som et vendepunkt og en overgang. Sola snur. På en måte står Sankthans på midten. Slik er det både med dagen og med mannen Sankthans, altså den hellige døperen Johannes. For som dere vet består Bibelen av to deler, Det gamle testamentet og Det nye testamentet. Døperen Johannes stod med én fot i Det gamle testamentet og én fot i det nye, altså på midten, og på en måte ante folk at de hadde hørt om denne mannen før han kom, men hvordan?

Jo, jødene på denne tiden kjente det samme gamle testamentet som vi. Hvis vi leser siste del av Det gamle testamentet, så slutter det på sitt siste blad med en profeti om at Gud på ny vil sende profeten Elia til Israelfolket. Det var denne profetien vi hørte lest av klokkeren i dag fra profeten Malaki. Elia var profet i en tid med mye avgudsdyrkelse og frafall. Han formante til omvendelse og til tro på den sanne Gud. Elia døde ikke en naturlig død, men skal ifølge 2Kong 2,11, ha blitt tatt opp til himmelen i en ildvogn. I Israel var det en forventning om at profeten Elia en dag skulle komme tilbake. Men så hadde det gått mer enn 400 år fra den siste profet, og 400 år er lang tid.

Da var det at døperen Johannes stod fram. Johannes hadde den samme kompromissløse holdningen for sannhet og rett, og mot synd og urett som var hos Elia, og i dagens pretekst bekreftet Jesus at Johannes var den Elia som skulle komme. Døperen Johannes stod i rekken av de gammeltestamentlige profeter, og skulle vise seg å bli den siste av disse.

Men døperen hadde like fullt en fot i det nye, i og med at hans misjon var å være veirydder for Jesus som den Guds Messias som skulle komme. Jesus ikke bare anerkjente døperen Johannes, men sa også at blant dem som var født av kvinner, var ingen større enn døperen Johannes. Han var den største i menneskeslekten, men så er det også slik, ifølge Jesus, at selv den minste i himmelriket er større. Hva mente han med det?

Jeg synes dette minner om tanker vi finner mer av hos evangelisten Johannes, og evangelisten Johannes har dette tydeligvis fra Jesus selv. For eksempel i starten av Johannesevangeliet, det som leses hver juledag i kirken, om Ordet som ble menneske og tok bolig iblant oss. Litt videre står det om dem som tok imot ham: «Men alle som tok imot ham, dem ga han rett til å bli Guds barn, de som tror på hans navn. De er ikke født av kjøtt og blod, ikke av menneskers vilje og ikke av manns vilje, men av Gud.» Joh 1,12f. Og i samme tekst var også døperen Johannes nevnt. Han hadde sin viktige plass i Guds frelseshistorie.

Det måtte altså skje en ny fødsel i mennesker som skulle bli borgere av himmelriket. Alle mennesker er født av en kvinne, men alle er ikke født på ny av Gud. Jesus måtte først innstifte den kristne dåpen i Faderens og Sønnens og Den hellige Ånds navn, og Ånden måtte komme slik Ånden gjorde på pinsedag.

Men vi må også leve det nye livet, det evige, som er et liv i samfunn med Jesus og søsken i troen.

Jeg tror denne dagen også kan minne oss om at vi trenger botspredikanter som Johannes. De er sjelden populære for budskapet kan være hardt å svelge. Døperen Johannes var kjent for å ikke legge noe imellom. Det var rene ord for pengene, for å bruke et slikt uttrykk. Om apostelen Paulus har vi et liknende uttrykk, et Pauli ord, det er klart og tydelig, gjerne utfordrende.

Men gi disse botspredikantene en sjanse! Lytt til hva de har på hjertet. Kanskje er de bærere av et budskap fra vår himmelske Far, og kanskje med et budskap som kaller til å vende om fra et eller annet som i våre liv ikke er i tråd med Guds vilje, men stenger ute fra oppgjøret, ute fra nåden og velsignelsen.

Da kan også det skje i våre liv at Jesus blir stor for oss, så stor og viktig at det er han som skal vokse i våre liv, og vi selv som skal avta.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.